

[Thestrup.]

sen, så kan jeg ikke se, at der er grund til at klage over, at offentligheden eller medlemmerne af folketinget er holdt udenfor.

Jeg har her ved den anden finanslovdebat efter den nye grundlov gerne villet gøre disse bemærkninger, og jeg tror, det vil være rigtigt, at man gør mig opmærksom på det, hvis jeg tager fejl, og gør indsigelse, hvis man ikke er enig med mig, for at vi kan få en fast praksis lagt med hensyn til disse to debatter. To storpolitiske debatter, der er nogenlunde ens, lige efter hinanden tror jeg ikke vil være så heldigt.

Jeg mener, at den omlægning af budgetopstillingen, der er sket, vil bidrage til at lette arbejdet med finansloven. Finansloven er, hvad alle her i dette ting, der arbejder med den, vist vil indrømme, meget vanskelig at finde rundt i, og den har mange faldgruber. Jeg tror, at de ændringer, der er foretaget i opstillingen, er en lettelse for os. Det er muligt, som det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen mente, at der er nogle ting, der burde have været anderledes. Jeg er helt indforstået med, at vi i finansudvalget taler om spørgsmålet. Det, det gælder om, er jo at få en så overskuelig og praktisk opstilling som muligt.

Det fremgik af den højtærede finansministers forelæggelsestale, at den økonomiske situation, vi befandt os i, var alt andet end behagelig, og den højtærede minister endte sin tale med at opfordre folketinget til at være tilbageholdende med at pålægge staten udgifter og håbede på, at det her i folketinget ville blive muligt for ham at skaffe et flertal for pålæg af nye skatter.

Den højtærede minister gav en kort skildring af, hvordan vi var kommet ind i denne uheldige situation fra den tidligere ret gunstige situation, som vi var i i 1952 og 1953. Den højtærede minister sagde — det er et citat fra folketingstidende sp. 929—930:

„Den afgørende faktor i de danske pengeforhold i årene 1952 og 1953 var, at der i disse år var et overskud på den løbende betalingsbalance overfor udlandet; gennem eksportørernes salg af den indtjente valuta til nationalbanken skete der en forøgelse af pengeforsyningen og bankernes kasser. På den anden side havde staten et lånebehov på 600—800

mill. kr., som den dækkede gennem salg af obligationer i markedet. Den kunne gøre dette, netop fordi der gennem nationalbankens køb af valuta skete en forøgelse af pengeforsyningen, således at banker og private kunne købe obligationer, uden at deres kasser gik ned. Ved fastsættelsen af salgskurserne på sine obligationer kunne staten i en vis udstrækning øve indflydelse på salgets omfang og dermed på pengeforsyningen og renteniveauet iøvrigt. De fastsatte salgskurser betingede oprindeligt en effektiv rente på ca. 6 pct. og blev kun hævet lidt, efterhånden som valutasituationen forbedredes.

Da nu valutabalancen i løbet af 1953 gradvis ændredes fra overskud til underskud, førte det til, at den tendens til forøgelse af pengeforsyningen, som nationalbankens køb af valuta hidtil havde medført, afløstes af en tendens til nedgang i pengeforsyningen, men da samtidig det løbende salg af statspapirer gik ned, forblev pengeforsyningen praktisk taget uændret.

Efterhånden som valutaunderskuddet viste en stigende tendens, måtte en tilpasning finde sted enten ved en finanspolitisk stramning gennem højere skatter og begrænsning af statsudgifterne eller ved en ændring i rentepolitikken. Da der ikke kunne opnås tilslutning til højere skatter, gennemførtes først en række besparelser. Samtidig foretoges en stramning af pengepolitikken gennem højere diskonto og nedsættelse af salgskurserne for statsobligationer, hvorved kreditforholdene blev strammet.“

Det er naturligvis rigtigt, hvad den højtærede minister har sagt, men den højtærede minister kom slet ikke ind på grundene til den uheldige valutaudvikling og til, at vi i dag må have den meget stærke kreditstramning, vi har. Jeg synes, det må siges, at en af de væsentligste grunde hertil er den forøgelse af forbruget, der er sket, og som i høj grad er foranlediget ved regeringens politik og dens udtalelser og løfter. Hvorfor vedblev man ikke at dække statens lånebehov på samme måde, som den tidligere regering havde gjort, nemlig ved at låne på kapitalmarkedet i stedet for at trække på nationalbanken? Det er sagt